

Kopsoli

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

Iznāk no 1954. gada

2006. gada augusts Nr.14 (913)

www.lns.lv

Cena 30 santīmi

Projekts

«LNS — OTRĀS MĀJAS»

Top labas pārvērtības Rītausmā

Projekta «LNS — otrās mājas» realizācija rit pilnā sparā. Patlaban remontdarbi tiek veikti kultūras centrā «Rītausma». Starp citu, tā sagādājās, ka «KS» korespondente ieradās uz vietas objektā tieši KC 37 dzimšanas dienā (atklāts 1969.gada 19. jūlijā). Sarunā ar tur sastaptajiem ļaudīm noskaidrojās, lūk, kas!

Objektā rosās firmas «Būvtrans» (Daugavpils) strādnieki. Ir jau vēla pēcpusdiena, bet darbi rit pilnā sparā.

Brigadieris Igors Paršins:

«Sākām te strādāt jūnija sākumā. Mums radīti visi apstākļi labam darbam — ir skaidri uzdevumi, nodrošināta materiālu apgāde, arī nakstmitnes un sadzīves nosacījumi labi. Tāpēc varam strādāt pastiprinātā režīmā, lai objektu nodotu laikā — līdz augusta beigām.

Jau ierīkotas divas uzbrauktuves cilvēkiem ratiņ-

krēslos (attēlā), saremontētas arī pārplānotās tualetes, sienas apšūtas ar reģipsi un nošpaktelētas, remontējām logus vestibilā utt.

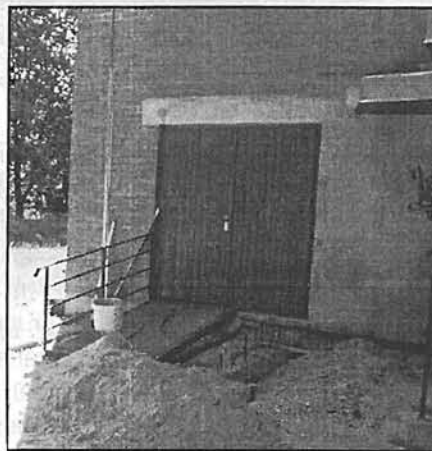
Bet darāmā vēl ļoti daudz tieši apdares darbu ziņā: jāslīpē grīda, daļa jānoklāj ar mīksto segumu, jāveido piekaramie griesti, jāveic krāsošanas darbi un tualetu apdare, jāflīzē ieejas durvju pamatnes utt.

Mūsu brigādē strādā cilvēki no Latgales reģiona — Rēzeknes, Krāslavas, Daugavpils. Par mūsu veikumu jau nodotajā objektā — Daugavpils klubā LNS pretenziju nebija un gribētos tādu pašu novērtējumu saņemt arī šeit, Rīgā.»

Kultūras centra «Rītausma» direktore **Maruta Piteriece:**

«Mēs, kultūras centra

ļaudis un, protams, visi apmeklētāji esam ļoti priecīgi par rosību, kas šeit valda. Būs vēl par kādu nama daļu vairāk, kas kļuvusi ērtāka, mājīgāka, siltāka. Saprotam, ka visu uzreiz nav iespējams izdarīt, tāpēc arī tā — soli pa solim — jātuvojas rezultātam, kad mūsu nams pamazām tiek sakārtots. Paldies veiksmīgā projekta idejas autoram, Eiropas naudai, darbu organizatoriem un visiem darītājiem šeit, uz vietas. Ļaudis patiešām čakli strādā — no rīta agri jau klāt, vakaros ilgi vēl rosās.

Darba procesā atklājas vēl dažas lietas, kas būtu veicamas šajā reizē un nebija ieplānotas projektā, piemēram, vajadzētu nomainīt stiklus dažiem logiem, tualetēs jāuzstāda boileris siltam ūdenim, jāremontē

2006.gadā laikraksts «Kopsoli» iznāk ar Rīgas Domes finansiālu atbalstu

Šajā numurā

- 1. lpp. Vēl viens solis, ko palīdz spert Eiropas nauda, — remonts KC «Rītausma».
- 2. lpp. Mūžu dzīvo, mūžu mācies — šim latviešu sakāmvārdam nemirstīga jēga it īpaši mūsdienās.
- 3. lpp. Kas jauns pasaulē? Ir labas lietas, kas iepriecina, ko var izmantot, no kā pamācīties. Uzzināsi, kā dzīvo cilvēki aizrobežā.
- 4. — 5. lpp. Atkal sarosījušies jaunieši — šoreiz Baltijas reģiona mērogā. Radošā nometnē poļus, lietuviešus, igauņus un latviešus pulcinājusī SO «Efraims».
- 6. lpp. Nedzirdīgie cilvēki spēj sasniegt daudz. Par to liecina neskaitāmi lieliski piemēri. Te — viens no tiem!
- 7. lpp. Sporta ziņas — šoreiz no Grieķijas.
- 8. lpp. Vasaras ceļi aicina. Miji un īpaši sveicieni jubilāriem!

« Top labas pārvērtības Rītausmā

Sākums 1. lpp.

nama pamati u.c. Bet vispār par daudz ko citu vēl jādomā, kur ņemt līdzekļus pārējām nepieciešamībām: būtu jānostiprina pamati visai mājai, ļoti vajadzētu sakārtot skatuves mehānismus, apgaismojumu, nomainīt parketu foajē, veikt kosmētisko remontu II stāva gaitēnos utt.

Un tomēr — jāatzīst, ka pats galvenais šī projekta uzdevums būs sasniegts: kultūras centrs būs sakārtots atbilstoši sociālo pakalpojumu sniedzējam izvirzītajiem noteikumiem attiecībā uz vides pieejamības nodrošināšanu visiem invalīdiem.»

Arī apmeklētāji ir priecīgi par rosību, kas valda kultūras centrā

Materiāli par ERAF projekta tematiku sagatavoti ar Eiropas Savienības finansiālu atbalstu. Par to saturu pilnībā atbild Latvijas Nedzirdīgo savienība, un tie nekādā ziņā neatspoguļo ES viedokli.

Projektu administrē LR Labklājības Ministrijas Sociālo pakalpojumu pārvalde.

Mūžu dzīvo, mūžu mācīsies

Nāciet, apgūstiet istabenes profesiju!

Jau no šā gada 1. septembra cilvēkiem ar invaliditāti ir iespēja bez maksas apgūt jaunu profesiju Jūrmalas profesionālajā vidusskolā. Divu gadu laikā, mācoties izglītības programmā «Viesnīcu serviss», varēs iegūt istabenes kvalifikāciju, iziet praksi un arī atrast darbu viesnīcās, moteļos un viesu namos.

Latvijā arvien straujāk attīstās tūrisma biznesa. Gan Rīgā, gan Jūrmalā un citās Latvijas pilsētās atver jaunas viesnīcas, laukos arvien vairāk ierīko viesu namus un moteļus. Darbam viesnīcās vajadzīgi zinoši darbinieki.

Agrāk par istabeni domāja vienkāršoti — viņai tikai jāprot mazgāt grīdu un uzklāt tīrus palagus. Mūsdienās ar to nepietiek, tādēļ Sociālās integrācijas centra Jūrmalas profesionālā vidusskola piedāvā apgūt programmu «Viesnīcu serviss» un iegūt istabenes kvali-

fikāciju.

Audzēkņiem, kas mācīsies šajā programmā, būs iespēja apgūt pamata zināšanas par viesnīcu ekonomisko darbību un saimniecību, sanitāriju un higiēnu, tīrīšanas līdzekļiem un tehniku, ēdināšanas servisu un lietišķo etiķeti. Pēc atestāta saņemšanas absolventiem būs iespēja strādāt saimnieciskajā dienestā viesnīcās, viesu mājās un moteļos.

Audzēkņiem ar invaliditāti mācības, ēdināšana un naktsmitne tiek apmaksāta no valsts budžeta. Audzēkņiem ar dzirdes traucējumiem mācību procesā palīdzēs surdotulks. Pirms mācību uzsākšanas notiek profesionālās piemērotības noteikšanas nodarbības, kuru laikā katrs varēs pārliecināties, vai izvēlēta profesija viņam patiks un būs pašspēkam.

Informāciju par iespējām mācīties un nepieciešamajiem dokumentiem jūs varat iegūt, sūtot elektronisko vēstuli uz adresi sic@sic.gov.lv. Uzņemšanas noteikumi pieejami arī mājas lapā www.sic.gov.lv. Mācības notiek Jūrmalā, Slokas ielā 68. Gaidīsim jūs!

Diplomi pavārēm

Māra Šimane

Pēc četrus gadus ilgās mācībām RRC koledžu Jūrmalā šogad sekmīgi pavāru specialitātē beidza 6 jauniešas: Franciska Teberniece, Santa Gintere, Ilze Rumpe, Marina Šatohina, Tatjana Obšina, Kristīne Gigele.

Pirmsdiploma praksi jauniešas nostrādāja dažādās vietās — Rīgas restorānu tīklos Double Coffe, Gustavs Ādols, Lido, Krāslavas skolas ēdnīcā. Lielākā daļa no viņām saņēma darba devēju visai atzinīgu vērtējumu un arī piedāvājumu strādāt turpat arī turpmāk.

Pasniedzēja Mairita Zariņa atzīmēja, ka grupā it īpaši aktīvas audzēknes bijušas Tatjana, Marina un Kristīne, kuras bieži kā brīvprātīgās palīdzējas darbojušas dažādu pasākumu — semināru, konferenču utt. laikā, kur klājušas galdus, noformējušas ēdienus, apkalpojušas viesus ar radošu izdomu un izveicību.

M. Zariņa: «Mēs, skolā, esam priecīgi, ka mūsu audzēkņi atrod savu vietu dzīvē, ka sabiedrība arvien labprātāk pieņem nedzirdīgos kā līdzvērtīgus darba darītājus. Pirms gadiem 5 — 6 tikai kāda trešdaļa spēja atrast darbu, bet nu to var teikt gandrīz par visiem. Lai veicas visiem tālākajā dzīves ceļā!»

Sociālā fonda līdzfinansētu projektu «Izglītības programmas — «Pavārs» uzlabošana un īstenošana», profesija PAVĀRS. Mācību ilgums 3 gadi.

Īpaši gaidītas un aicinātas mācīties personas ar dzirdes traucējumiem (nedzirdīgie, vājdzirdīgie) vecumā līdz 35 gadiem ar pamatizglītības bāzi. Iespēja mācīties

vakarskolā un iegūt vidējo izglītību.

Audzēkņi saņems stipendiju, transporta kompensāciju, veselības apdrošināšanas polisi un citas priekšrocības.

Skola atrodas Alsviķos: Alsviķu pagastā, Alūksnes rajonā, LV—4333, tālrunis uzzinām 4307132, fakss 4307135, e-pasts: arcalsviki@apollo.lv

ESF

Aicina Alsviķi

Alsviķu profesionālā skola 2006. gada 1. septembrī uzsāk realizēt Eiropas

Nedzirdīgie pasaule

Pasaule palielinās nedzirdīgo skaits

ASV nedzirdības problēmu pētnieki Virdžīnijas universitātē apkopjuši un snieguši atklātībā datus par to, ka aizvadītajos 200 gados ir dubultojušies cilvēku skaits ar iedzimtu nedzirdību.

Viņu secinājums: tas izskaidrojams ar zīmju valodas plašāku izplatīšanos, kas ir pirmais nosacījums nedzirdīgo cilvēku tuvināšanās un kontaktēšanās ceļā. 85% no nedzirdīgajiem precas ar nedzirdīgajiem, un šādā laulībā biežāk dzimst bērni ar dzirdes traucējumiem. Tas saistīts ar lielāku iespēju komunicēties vairāk nekā 100 ģenēm, kuru bojājumi cilvēkā izsauc dzirdes zaudējumu jau piedzimstot.

ASV: sumina aktu par invalīdiem

Katru gadu jūlijā Bostonā (ASV) svinīgā ceremonijā tiek atzīmēta die-

Moldāvija: uz pārmaiņas ceļa

Nesen Raisa S. atgriezies no Moldāvijas, kur viesojusies pie radīem. Viņa ieradās «KS», lai pastāstītu par saviem iespaidiem šajā kādreizējā padomju republikā, tagad arī neatkarīgā valstī.

Pie brāļa

Brālim Kišiņevā ir 3 istabu dzīvoklis. Tā ir ļoti skaista, zaļa pilsēta, vienīgi nav vēl tik sakopta kā Rīga centrā. Daudz māju būtu jāremontē gan iekšēji, gan ārēji.

Brālim ir liela ģimene: 3 bērni, sieva, sievas vecāki un vēl tante, kas pie-skata mazākos bērnus un rūpējas par saimniecības lietām.

Par darbu

Brālis strādā nedzirdīgo uzņēmumā galdniecības iecirknī. Sieva ar vecā-

na, kad pieņemts vēsturiskais Akts par invalīdiem, kuru pēc tam virzīja visas pasaules sabiedrības uzmanībai (1990).

Šis dokuments būtiski ietekmēja arī 28 miljonu ASV nedzirdīgo un vārdzirdīgo iedzīvotāju likteni, paplašinot viņu tiesības un iespējas izglītībā, nodarbinātībā, sociālajā aizsardzībā, nodrošināšanā ar informāciju utt.

Liela nozīme šī akta un arī citu lēmumu (piemēram, par «Akts par telesakariem», 1996) pieņemšanā bija ASV senatoram E.Kenedijam. Viņam pieder arī ierosme par TV programmu plašu subtitrēšanu (2004), kas jau plaši ieviesta praksē.

Senators E.Kenedijs saņēmis ASV Nacionālās nedzirdīgo asociācijas goda apbalvojumu — «Džefersona kaušu», ko piešķir par izciliem nopelniem nedzirdīgo sabiedrības labā.

Piešķiršanas ceremonijā viņa devums tika atzīmēts ar vārdiem: «Mums nav zināms, ka būtu vēl kāds cits kongresmenis, kas būtu tik daudz darījis ASV nedzirdīgo tiesību aizstāvēšanā kā senators Kenedijs...»

Svinīgā apbalvošanas ceremonija risinājās Bostonas centrālajā Konferenču namā, kurā bija pulcējušies ap 5000 nedzirdīgo organizācijas pārstāvi.

kiem firmā, kas apsaimnieko (apkalpo) trīs dzīvojamās mājas. Viņa ir sētniece, bet ir arī santehniķi, kāpņu apkopējas, dārznieki, TV meistari, remontbrigāde utt. — visi 12 strādājošie ir nedzirdīgie.

Jā, vēl par uzņēmumu, kur strādā brālis. Tajā agrāk ražoja elektrosildītājus, bet tos izkonkurēja ārzemju ražojumi, tāpēc vajadzēja atrast ko jaunu. Uzņēmums pārgāja uz kokapstrādi un mēbeļu galdniecību, izgatavo iekārtas bāriem un kafejnīcām, kā arī ofisiem skapjus, grāmatu plauktus, durvis, logu rāmjus. Citā cehā izgatavo tro-tuāra flīzes no cementa, kā arī starpsienų blokus.

Tā šis uzņēmums var nodrošināt darbu vairāk nekā 200 cilvēkiem (ar 60% nedzirdīgo) ar algu 120 dolāru mēnesī. Šajā valstī tā skaitās laba alga. Vēl ir arī daži citi uzņēmumi. Agrāk tur ražoja apavus — pat līdz 1000 pāriem dienā (strādāja Raisas skolasbiedri), bet tagad tikpat — visā mēnesī

Dienvidkoreja: Telefons pielāgots zīmju valodai

Firma «Samsung» laidusi klajā telefonu SCH – S310, kurā iemontēts raidītājs, kas atpazīst vienkāršus lietotāja žestus, arābu ciparus un la-tiņu burtus. Šajā nolūkā ar telefonu rokā gaisā jāveido tā atmiņā ieprogrammētie simboli — vajadzīgie telefona numuri.

Šis modelis apgādāts arī ar 1,3 megapikseļu kameru un plejeru, kā arī interesantu funkciju *motion beat box*. Izvēloties vienu no sitamiem instrumentiem un kustinot telefonu noteiktā ritmā, iespējams iegūt jebkuru vēlamo melodiju.

un 200 cilvēku vietā strādā 50. Tāpat beigusies arī mehānisko zīmju izgatavošana, tā vietā keramikas un metāla izstrādājumi dārza dizainam. Arī šajā nozarē strādā kāds pussimts nedzirdīgo.

Daudzi strādā privātās firmās un naudu saņem neregulāri, cik īpašnieks «atmet». Daži dibina savas neoficiālas brigādes, īpaši celtniecībā. Ir arī viena tūrisma firma, kas uzņem nedzirdīgo grupas no ārzemēm un kārtro arī izbraukšanu (vīzas utt.) — par maksu (Raisa to izmantojusi sakarā ar uzturēšanās pagarināšanu), tajā strādā 4 cilvēki (viens dzirdīgais — tulks). Cenas esot augstas.

Pašdarbība

Gadījās būt arī kultūras namā, kas izvietots biedrībai piederošu divu ēku kompleksā. Vienā no tām — skatītāju zāle 450 cilvēkiem un pulciņu nodarbību telpas.

Nobeigumu lasiet 8.lpp.

JAUVAIŅĀS
STARPTAUTISKĀ PROGRAMMU
AĢENTŪRA

Ivars Kalniņš, «Efraims» prezidents
Tikko noslēdzies Nedzirdīgo jauniešu un viņu draugu organizācijas «Efraims» projekts «Baltijas nedzirdīgie jaunieši par vienotību – nedzirdīgo kultūras, zīmju valodas un jauniešu politikas veidošanā».

Tā mērķis bija organizēt jauniešu pieredzes apmaiņu starptautiskā mērogā, iesaistot 40 dalībniekus no 4 valstīm – Igaunijas, Lietuvas, Polijas un Latvijas. Šāds starptautiskais pasākums «Efraima» vēsturē tika organizēts pirmoreiz. Tas risinājās 9. – 16. jūlijā Valdemārpilī, atpūtas bāzē «Vidi».

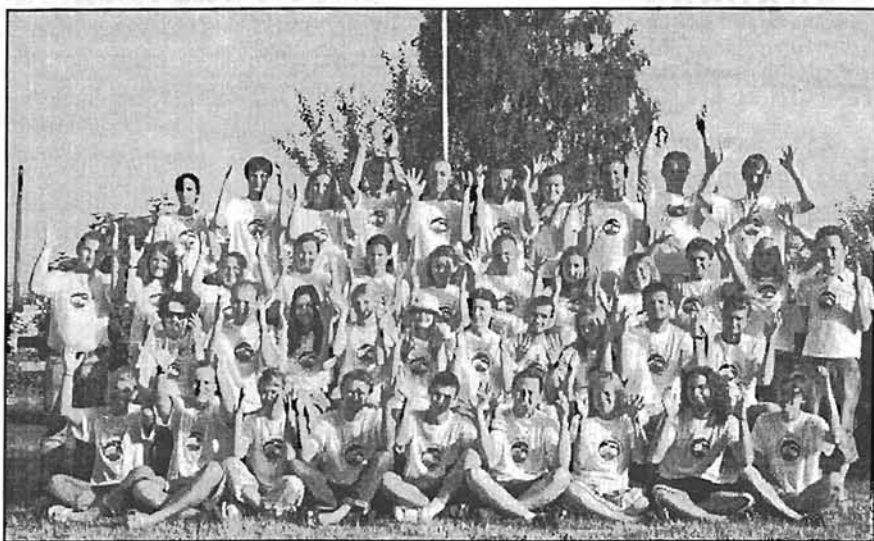
Pirmais solis

Postsociālistiskajās zemēs Latvija ir pirmā valsts, kur tika dibināta patstāvīga nedzirdīgo jauniešu organizācija. Vēlāk informācija par mūsu apvienības eksistenci nonāca kaimiņvalstīs, kur ar laiku pabijuši «Efraima» pārstāvji, lai sniegtu padomus viņu organizācijas izveidē un projektu sagatavē un realizācijā (2005. gadā – Tallinā, bet pērn Viļņā). Pēc mūsu vizītes igauņi drīz vien izveidoja savu jauniešu asociāciju.

Savukārt lietuviešiem ir dažas reģiona jauniešu apvienības. Finansiālu un citu apsvērumu dēļ pašreiz lietuviešu jauniešu grupas nespēj apvienoties vienā veselā organizācijā.

Arī Polijā patlaban jauniešu

Tiekas Baltijas reģiona jaunieši

asociācijas vēl nav. Soli pa solim tā arī veidojās kontaktu tīkls ar šo valstu jauniešiem. Ideja organizēt kopīgu pasākumu mums radās jau diezgan sen, bet šogad nolēmām to vērst realitātē. Tapa projekts, ieguvām finansiālo atbalstu. Sākotnējais nodoms bija organizēt trīs valstu jauniešu tikšanos. Izskatot projekta vadlinijas, konstatējām, ka ir iespēja iesaistīt četras valstis, «tālab ievilkām» Poliju, kaut gan mums sākotnēji nebija kontaktu ar viņiem.

Projekta sagatave

LNS EQUAL projekta ietvaros šopavasari notika seminārs – nometne, kur 10 nedzirdīgie jaunieši apguva projekta izstrādes un īstenošanas iemaņas. Tādēļ vēlējāmies pierādīt, ka šī nometne mūsu jauniešiem patiešām bijusi lietderīga. Uzticējos Karīnai Beiso-

nei kā projekta vadītājai, bet Tatjanai Osetrovai kā asistentei jau minētā projekta radišanā. Viņas abas nudien lieliski apliecināja arī praktisko varēšanu, tiklīdz projekts bija guvis atbalstu. Tatjana virtuālā pasaulē sameklēja poļu partneri. Poļi bija bezgala sajūsmināti, ka latvieši par viņiem ir iedomājušies. Polijas valsts ekonomiskā un politiskā situācija nav nekāda spīdošā, salīdzinot ar kaimiņvalstīm Baltijā, un arī poļu nedzirdīgajiem ir pēdējais brīdis, lai iesaistītos valsts politikas veidošanā.

Sekoja plānošanas vizīte – partneru līderu tikšanās Latvijā jūnijā. Visi izteica gatavību piedalīties un ļoti gaidīja plašāku tikšanos. Visvairāk laika aizņēma kontaktēšanās ar lektoriem no citām Eiropas valstīm, kurus aicinājām uz Latviju.

Pirmā diena

Poļi atbrauca pirmie, tad igauņi un lietuvieši. Viņus visus aizvedām uz Valdemārpilī, kur sākās neizsīkstoši rosīgas, laimīgas un jautras dienas, kas neapšaubāmi paliks iegravētas atmiņās un iemūžinātas bilžu kaudzēs.

Atklāšanas ceremonijā tika pacelts Latvijas dalībnieka Valda Voitkeviča šūtais karogs ar apmaiņas logo (*attēlā pa kreisi*). Mūs pārņēma savijņojuma trīsas, vērojot svinīgo un skaisto iesākumu. Laiks gan bija neciešami karsts, un arī dalībnieku sirdis iesila pamazām, jau pirmajā vakarā ātri saplūstot

2006. gada jūlija dienas Latvijā
ilgi paliks atmiņā visiem

vienā veselumā un atrodot kopīgu valodu, it kā jau agrāk būtu tikušies. Tur nav nekāda brīnuma, mēs taču dzīvojam vienā – klusuma pasaulē. Vakara «ledlauža» spēles stimulēja vēl ciešāku saliedētību astoņu dienu garumā. Daudzi no dalībniekiem bija futbola fani, tāpēc vēlajā vakara stundā salasījās pie televizora, lai dzīvotu līdz Pasaules futbola fināla norisei. Arī citi jaunieši nedomāja tik ātri doties pie miera. Pirmais vakars pagāja varen jautri...

Nopietnā diena

Pirmo lekciju «Nedzirdīgo un dzirdīgo kultūras atšķirības» sniedza lektore Inese Immure. Daudziem dalībniekiem līdz tam pat prātā nenāca, ka iespējamās tik lielas atšķirības abu – dzirdīgo un nedzirdīgo kultūru starpā. Līdz šim apjautām tikai pašus pamatus, piemēram, saskarsmes un uzvedības īpatnības, mācību procesu klasē utt. Izrādījās, kultūras atšķirību ir daudz vairāk.

Ineses lekcijā dalībnieku uzmanība bija visai noturīga. Labs piemērs bija darba grupa, kur katrs varēja atklāt pavisam jaunu, apjaustu nedzirdīgo kultūras savdabību. Ineses sagādātais amerikāņu DVD video materiāls par dzirdīgo un nedzirdīgo kultūras dažādību pārlicināja dalībniekus par viņu savdabīgās identitātes iezīmēm. Pēc šīs lekcijas jaunieši bieži minēja uzzināto par savas identitātes oriģinalitāti. Dalībnieku vērtējumā Ineses Immures lekcija saņēma visaugstāko atzīmi.

Lai atbrīvotos no koncentrēšanās radītā noguruma lekcijās, risinājās radošais darbs ar mākslas ievirzi, ko vadīja Līga Pauniņa. Jauniešiem bija sadalīti vienādi T krekli ar uzdrukātu pasākuma logo. Otrajā pusē kreklam katram bija jāizveido savs vārds. Jaunieši, parādot savu radošo izdomu, atainoja ne tikai vārdus, bet arī mazus simbolus. Varbūt varētu pat nosaukt viņus par māksliniekiem, jo visiem izdevās radīt mākslas darbiņus!

Vakara pusē latvieši prezentēja savu valsti, kultūras iezīmes, tradīcijas un, protams, «Efraima» līdzšinējo veikumu. Prezentāciju noslēdzot, divi latviešu dalībnieki tautastērpos izdancoja pagalmā, aicinot citus dalībniekus izmēģināt mūsu tautas dejas. Vakariņās dalībnieki izbaudīja latviešu nacionālos

ēdienus. Dienu noslēdzot, jaunieši re-laksējās pirtī un ezerā.

Diena ārpus Latvijas

Trešās dienas lekcijas aizveda dalībniekus plašajā pasaulē. Šo ceļu pavēra Pasaules nedzirdīgo federācijas Jauniešu sekcijas (WFDY) pārstāve Al-da Padeiro (Portugāle). Viņa informēja par Pasaules Nedzirdīgo federācijas un tās Jauniešu sekcijas darbību, struktūru, perspektīvām, nozīmīgumu un lomu katrā pasaules valstī. (*Par to sīkāk nākamajos «KS» numuros*). Otrā lekcija bija vērsta uz Eiropu – Eiropas Nedzirdīgo jauniešu savienību prezentēja pats savienības prezidents Tomass Filips (Dānija). Jāatzīst, ka apmaiņas programmas dalībnieki nebija informēti par nedzirdīgo jauniešu aktivitāti abās starptautiskajās organizācijās, tāpēc ar lielu interesi klausījās.

Bet pēcpusdienā lekcija bija par līderismu (vadīja A. Padeiro). Šī lekcija bija specifiska, vairāk orientēta uz nedzirdīgo sabiedrību: nedzirdīgo kultūra un identitāte, cilvēktiesības, demokrātija un diktatūra. Darba grupā dalībnieki centās vēl tuvāk izprast minētās tēmas jēgu. Jaunieši, liekot pamatā Ineses Immures lekcij-

jas, spēja diskutēt par nedzirdīgo identitātes izpausmēm, savām tiesībām, demokrātijas un diktatūras formām. Pēcāk bija tāds darbiņš – jānosauc plusi un mīnusi tiesību un demokrātijas principu attīstībā savā valstī un nobeigumā jāizvērtē, kā novērst nedzirdīgo diskrimināciju un panākt savas tiesības. Bija vērojams, ka šī lekcija dalībniekos iesejusi aktivitātes impulsus: viņos bija sarosījusies vēlme kaut ko darīt situācijas uzlabošanai. Lektore A. Padeiro arī iemantoja dalībnieku simpātijas saistošām lekcijām.

Pēc vakariņām citiem dalībniekiem vārtus uz savu zemi atvēra igauņi. Iepazināties ar Igauniju: kultūras īpatnībām, tradīcijām, ēdieniem, kā arī ar nelielu ieskatu igauņu nedzirdīgo dzīvē. Pēc tam divi igauņi tautastērpos mūs izdancināja pagalmā.

Nobeigumu par tālākiem jauniešu pieredzējumiem lasiet nākamajā numurā.

ASV: Viņa pateicās saviem nedzirdīgajiem vecākiem

«Paldies jums, ka iemācījāt mani sapņot un savus sapņus piepildīt,» — tāds teikums zīmju valodā pirmoreiz Oskara balvas ceremonijas vēsturē atskanēja no skatuves 1995.gadā, kad šo prestižo ASV Kinoakadēmijas balvu par uzraudzes lomu filmā «Un pārlidoja pār dzeguzes ligzdu...» pasniedza Luīzei Flečerei.

Tā bija Luīzes pateicība, cieņas apliecināšana saviem nedzirdīgajiem vecākiem: tēvam — mācītājam Robertam un mātei Estellai. Luīze nedzir-

dīgo vecāku ģimenē izauga divvalodībā, pilnībā apgūstot gan skaņu, gan

zīmju valodu. Skaņu valodu viņai iemācīja dzirdīgā krustmāte, kura viņu arī ievirzīja teātra mākslas ceļā.

Luīze atzīst, ka kontaktēšanās ar nedzirdīgajiem vecākiem, radiem un vienaudžiem — draugiem sekmējuši aktierdotību attīstību, izteiksmīgas sejas mīmikas un plastisku ķermeņa kustību veidošanos.

«Mani nedzirdīgo sabiedrība valdzina ar savu vitalitāti, dzīvesprieku, pārsteidzošo prāta elastību un neizsmejamo radošo lidojumu.

Dažkārt dzirdīgais cilvēks nevar pat iedomāties, ko spējīgi sasniegt nedzirdīgie mākslā un ne tikai tajā...» — tā viņa raksturo savu brīvprātīgo režisores darbību kādā no nedzirdīgo aktieru trupām savā dzimtajā Alabamas štatā. Tajā ir 18 aktieru, un gadā tiek iestudētas 2 izrādes.

Izvirzīja un sasniedza mērķi

Arvien vairāk pozitīvu piemēru dzīvē liecina par to, ka nedzirdīgie cilvēki spēj sasniegt daudz ko prot veidot veiksmīgu profesionālo karjeru un pēc tam — iedvesmot, iemācīt to darīt arī citiem.

It īpaši liela nozīme ir tam, ka arvien vairāk nedzirdīgo cilvēku atrod sevi spēku, drosmi un pārliecību vadīt paši dažādas ar nedzirdīgajiem saistītas organizācijas — mācību iestādes, apmācību grupas, projektus, klubus, centrus, uzņēmumus, firmas utt. Šeit jūsu uzmanībai kāds sekošanai cienīgs piemērs!

Endžela bērniņa

Endžels Ramoss piedzima dzirdīgs trūcīgā ģimenē. Māte strādāja par šuvēju, viņi dzīvoja Ņujorkas lielpilsētā lielā daudzdzīvokļu mājā kopā ar radniekiem un tarakāniem.

Sāka iet parastā skolā. Tad 9 gadu vecumā, kādu rītu pamodies, Endžels pēkšņi aptvēra, ka pilnīgi neko vairs nedzird. Par laimi, divos skolas gados viņš bija spējis iemācīties gan runāt, gan rakstīt un lasīt, tāpēc diezgan ilgi spēja noslēpt savu nedzirdību, iztiekot ar to, ko skolotāji skaidro uz tāfeles rakstiski, un arī lasot mācību grāmatās. 11 gadu vecumā viņš jau brīvi lasīja no lūpām un tāpēc spēja kaut kā pabeigt pamatskolu.

Pēc tam Endžels iestājās Manhetenas koledžā, bet tur vairs tik viegli neklā-

jās. Vēlāk Endžels atzina: «Kursabiedri man lika sajūst, ka esmu sliktāks nekā viņi tikai tāpēc, ka nedzirdu, kaut arī mācības apgūvu tikpat sekmīgi kā viņi...»

Tuvināšanās nedzirdīgo sabiedrībai

Tikai 22 gadu vecumā viņš iemācījās zīmju valodu un pēc koledžas beigšanas (ar bakalaura grādu matemātikā) viņš meklēja ceļu uz nedzirdīgo sabiedrību. Kādu laiku pastrādāja par taksistu, līdz beidzot viņam izdevās atrast skolotāja palīga vietu nedzirdīgo skolā — bez algas, tikai par ēdiena un nakstmitnes nodrošinājumu. Bet viņš bija priecīgs arī par to, jo sāka piepildīties viņa ieceres — strādāt nedzirdīgo sabiedrības labā.

Mērķis — kļūt par skolotāju

Lai varētu sākt strādāt par skolotāju, Endžels nolēma studēt tālāk un iestājās Ņujorkas Valsts universitātē. Arī tur nebija viegli, jo nācās iztikt tikai ar stipendiju, ko viņam maksāja tieši kā nedzirdīgam studentam. Studijas beidza ar maģistra grādu nedzirdīgo izglītības un administrēšanas darbā.

Vēl pēc pāris gadiem Galaudetas universitātē aizstāvēja doktora disertāciju speciālās izglītības jautājumos.

Nedzirdības gaišās puses

Starp citu, pieredzes apmaiņas nolūkā apkopojot savu zinību iegūšanas ceļu, Endžels Ramoss nemin grūtības dzirdes trūkuma dēļ, bet gan uzsver gaišās puses. Un tās ir šādas!

Pirmkārt koledžā viņš nebūtu varējis mācīties, dzirdīgs būdams, jo māte nespētu apmaksāt mācības. Viņš kā nedzirdīgs saņēma valsts stipendiju. Otrkārt, daudzi viņa kursabiedri pēc lekcijām klaiņoja pa ielām, lietoja narkotikas utt., bet viņš, nevarēdams «sarunāties» naktī (nolasīt no lūpām), devās mājās un mācījās. Treškārt, viņu neiesauca armijā Vjetnamas kara laikā, līdz ar to Endžels izglābās no morālas un fiziskas sakroplošanas. Vai pat nāves. Un visbeidzot — arī augstskolās viņam maksāja stipendiju tieši kā nedzirdīgam studentam, lai vienlaicīgi nebūtu jāstrādā un varētu visu laiku vellīt mācībām.

«Manas mājas un mani bērni...»

Pēc augstskolas beigšanas Endžels Ramoss strādājis vairākās speciālās skolās, sarakstījis vairākus darbus nedzirdīgo izglītības jomā, vadījis dažādus projektus nedzirdīgo izglītības iestādēs un organizācijās. Patlaban, 51 gada vecumā, vada pašā nodibināto skolu nedzirdīgiem un neredzīgiem bērniem Aidaho štatā. Tajā mācās 110 bērnu. Par savu darbu viņš saka: «Te ir manas mājas un mani bērni...» Viņa mērķis — sagatavot šos bērnus dzīvei tā, lai viņi spētu atrast labu darbu un mācītos tālāk — koledžās, augstskolās utt. Tas būtu solis pretī patiesai vienlīdzībai dzīvē, tajā sabiedrībā, kurā vēl līdz šim valda nepareizi uzskati par nedzirdīgiem. Diemžēl šāda netaisnīga attieksme mūsdienu sabiedrībā skar ne tikai nedzirdīgos, bet arī sievietes, minoritārās grupas, dažādu reliģiju piekritējus u.c.

Sports

Eiropas čempionātā Grieķijā

Varis Straziņš

Nesen, no 19. līdz 24. jūnijam, Solonikos, Grieķijā risinājās 9. Eiropas nedzirdīgo čempionāts peldēšanā.

Uz šo pasākumu devāties divatā – raksta autors kā oficiālais pārstāvis un mūsu peldētājs Aleksejs Smirnovs.

Lidojums caur Prāgu bija nogurdinošs, un mēs ieradāmies sacensību vietā tikai starta dienas agrā rītā – trīs stundas pagulējām, un tad jau bija jānododas uz startu.

Uzreiz jāsaka — visās sacensību dienās celšanās notika sešos no rīta, lai pabrokastotu un astoņos jau būtu baseinā. Dzīvošana visu valstu pārstāvjiem bija vienuviet – «Capsis» viesnīcā pilsētas centrā.

Nekādu problēmu...

Ar transportu uz sacensībām un atpakaļ nekādu problēmu nebija. Ja vēlējās, varēja izmantot arī sabiedrisko transportu – autobusu. Bet, cik novēroju, to darīja retais. Ja nu vienīgi kādā brīvā brīdī, dodoties apskatīt pilsētu.

Visu sacensību dienu rīta pusē notika kvalifikācijas vai priekšsacīkstes, bet pēcpusdienās no pieciem finālpeldējumi.

Brīvo laiku pa vidu aizņēma pusdienu maltīte un atpūta.

... tik ļoti karsts

Tā kā Solonikos sacensību laikā temperatūra stabili turējās + 35 C un augstāk, tad tieši pēcpusdienā – viskarstākajā laikā neviens nekur negāja, jo viesnīcā uzturēties bija daudz patīkamāk (darbojās kondicionēšana)

Vienīgajā brīvdienā kopā ar igauņiem aizbraucām uz labiekārtotu pludmalī ap 80 km no pilsētas. Smiltis tur līdzīgas mūsu Jūrmalai, tikai neganti karstas! Visās plud-

males zonās saulesargi ar atpūtas krēsliem. Tos var izmantot, ja pasūta dzeramo, saldējumu vai kokteili. 2 stundas nopeldējāmie, atpūtāmie zem saulesargiem, braucām atpakaļ.

Vizīte pie goda konsula

Atklāšanas parādē pēkšņi paziņoja, ka ar mums vēlas runāt Latvijas goda konsuls Solonikos – Agis Kynigopouls. Iepazināties un saņēmām solījumu, ka viņš uzicinās mūs ciemos. Un patiesi – pēdējās dienas vakarā es, Aleksejs un 2 tulki (grieķu un starptautisko zīmju) diplomātiskā kor-

pusa automašīnā ar Latvijas karodziņu tīkām aizvesti no viesnīcas uz Latvijas konsulāta rezidenci. Tur jau mūs sagaidīja konsuls ar palīdzību un pāris darbinieku. Izrādās, konsulāts atrodas slavenajā Soloniku basketbola kluba «Aris» mājvietā – sporta pilī. Un konsuls ir šī kluba prezidents!

Pamielojāmie ar grieķu gardumiem, un apmainījāmie ar informāciju. Interesanti, ka kafiju vai tēju nepiedāvāja – tikai aukstos dzērienus! Karstā klimata zemēs tā pieņemts.

Apskatījām sporta laukumu – iemetām katrs pa bumbai grozā, un pēc pusotras stundas mūs atveda atpakaļ viesnīcā. Starp citu, šāda laipnība manā prezidenta praksē notika pirmo reizi. Patīkami, ka svešā zemē nedaudz var izjust arī mūsu Latvijas valsts klātbūtni.

Par Alekseja startiem

Varu teikt cerīgus vārdus – nopietns

darbs viena gada garumā pie trenera Solovjova katru dienu dos augļus tuvākajā nākotnē. Par to liecina jau tagad iegūtā 6. vieta 1500 m brīvajā stilā, kas ir augstākais sasniegums Latvijai individuālā peldējumā oficiālajās sacensībās. Gaidīsim nākamos startus!

Ko spēja citi

Krievijas, Ukrainas un Baltkrievijas peldētāji visi ir profesionāļi, kuri nestrādā, bet tikai trenējas 2–3 reizes dienā. Protams, viņi var to atļauties, jo par to saņem tādu atalgojumu, kas augstāks nekā vidējā izpeļņa attiecīgajā valstī.

Ar viņiem konkurēt spēja Īrijas, Anglijas un Vācijas peldētāji. Šo valstu sportisti lielākoties ir studenti un arī trenējas katru dienu. Pārējo valstu sportisti medaļas ieguva tikai atsevišķās disciplīnās. Prieks par mūsu kaimiņiem: igauņis – M.Kūsiks ieguva 1 sudraba un 3 bronzas medaļas, lietuvietis – Grigaitis 1 sudraba medaļu. Sīkāku informāciju par čempionātu var iegūt mājaslapā www.2006eurodeafswim.gr

Sporta centrā – baseinā

Starta apstākļi bija ļoti labi. Apkalpošanas personāls savu darbu veica profesionāli – par to noslēgumā saņēma visu dalībnieku pateicību. Arī viss pārējais – sadzīve, transporta, informācijas nodrošināšana šajā Eiropas čempionātā bija ļoti labā līmenī. Interesanti, ka šo darbu veica lielākoties paši nedzirdīgie. Noslēgumā saskaitīju, ka palīgu bija ap 40–50 cilvēku.

Un tas viss notika Grieķijas nedzirdīgo sporta organizācijas vadībā, kas dibināta tikai 3 gadus ātrāk nekā mūsu LNSF (1988).

Nākamais čempionāts 2010. gadā risināsies Tallinā, Igaunijā. Ir jāgatavojas savlaicīgi, jau tagad. Lai ir kvalitāte nevis kvantitāte, un tad arī mēs varēsim priecāties.

Pateicība

Nobeigumā pateicos mūsu finansējuma atbalstītājiem – Rīgas Domes Sporta pārvaldei un AS «Ventbunkers».

Vasaras ceļos

Kurzemes pilsētās pie jūras

KC «Rītausma» apmeklētāju vidū īpaši iecienīti ekskursiju maršruti pa

dzīlmo Latviju. Šovasar jau notikuši divu lielu grupu izbraucieni Kurzemes virzienā.

Par Venstpils sakoptību un interesantām ainām dzirdēts bija gana daudz, bet nu visi varēja skatīt savām acīm gan seno, gan jauno pilsētas daļu un pārliecināties: jā, bija prieks iepazīt šo skaisto pilsētu ar ziedu kompozīcijām, govju skulptūrām,

parkiem, pieminekļiem utt. Pa ceļam aplūkoja arī interesanto kinopilsētiņu «Cineville» — Tukuma rajonā, kur uzņemta jaunā latviešu filma «Rīgas sargi».

Otrs brauciens uz Liepāju. Uzņēmīgos un zinātkāros neatturēja pat lielais karstums. Pa ceļam tika apskatīts Kalvenes zoodārzs, vēja ģeneratoru lauki. Pilsētā bija daudz ko redzēt.

«Kurzemes pilsētās pie jūras»

Sākums 7. lpp.

Ekskursijas dalībnieks AIVARS KEIRIS: «Liepāju vēlējos redzēt, jo esmu tur

«Moldāvija: uz pārmaiņas ceļā»

Sākums 2. lpp.

Tur redzēju, kā savus numurus gatavo cirka triku meistari un klauni. Šis mākslas žanrs tur iecienīts — pirms diviem gadiem starptautiskā festivāla konkursā Kijevā klaunādes grupa ieguva II vietu.

Informācija, sakari

Otrā ēkā izvietota administrācija. Ir arī atsevišķs Moldovas Nedzirdīgo biedrības Informācijas centrs, tas reizē ir arī komunikācijas centrs — tāds pats kā Latvijā. Sorosa fonds iedevis naudu, lai šādus centrus organizētu arī citās Moldāvijas pilsētās, kur ir nedzirdīgo klubi. Finansējums izmantots kompju-

dzimis. Gides pavadībā izstaigājām Karastu, apskatījām nesen kuģa avārijā cietušo vēsturisko Annas tiltu, daudzus pieminekļus, Rožu dārzu. Bijām arī pludmalē, un varu teikt, ka tur smiltis daudz zīdainākas un baltākas nekā Jūrmalā. Paldies organizatoriem par šo braucienu.»

Ekskursanti pabija arī muzejā — Liepājas cietumā, izstaigāja kameras, kur cara laikā iemitināja notiesātos un mēģināja iejusties «viņu ādā». Tiesa, tam traucēja lielais dalībnieku skaits (44).

Aivars Keiris: «Šādas ekskursijas labu gidu pavadībā ir ļoti vērtīgas mums, nedzirdīgajiem, jo iepazīstam savu dzimto Latviju tuvāk. Ar nepacietību gaidu nākamo braucienu. Iespējams, tas būs augustā — uz Vidzemes pusi.»

teru iegādei un nedzirdīgo apmācībai to lietošanā, it īpaši interneta sakaru izmantošanā.

Par biedrību

Moldāvijas Nedzirdīgo biedrībā ir ap 3500 biedru — gan dzirdīgie, gan nedzirdīgie. Visvairāk to ir galvaspilsētā Kišiņevā — 1500. Ir 4 teritoriālās organizācijas visā valstī. Biedrībai ir 6 uzņēmumi — akciju sabiedrības formā, un tajos strādā ap 400 cilvēku ar dzirdes traucējumiem.

Sporta federācija ir juridiski pastāvīga organizācija, bet cieši sadarbojas ar biedrību, kas ik gadus plāno dotāciju arī sporta darba atbalstam.

Mīļi sveicam

Cienijamie jubilāri, vēlam jums ziedus, kas nav nokaltuši šisvasaras tveicē, prieku pašu un draugu acīs, kuru nav spējis nodzēst svelmainais jūlijs, un veselību, kas nostiprināta saules, ūdens un gaisa peldēs Latvijas ārēs.

Lai dzīves vasarai seko skaists rudens savā zelta briedumā!

Nekas mums nebūs jānožēlo,
Ja dzīves laiks tiks piepildīts.
Ja sirdī saules siltums kvēlo,
Ar smaidu ataut katrs rīts.

80

12.VIII IVANOVA ŠEINA, Daugavpils

75

27.VIII DZIDRA STEGLAVA, Rīgas

70

6.VIII GAĻINA ŠUMA, Rīgas
22.VIII ZINAIDA BORISOVA, Rīgas
24.VIII ANTONIJA CAICA, Rēzeknes

65

20.VIII JEĻENA OĻEHNOVIČA, Daugavpils
23.VIII ĒVALDS GRABEŽS, Rīgas

60

5.VIII GAĻINA MIROŠNIČENKO, Smiltenes
27.VIII MĪLDA ŽĪGURE, Rīgas

55

9.VIII ALDONA VANAGA, Rīgas
22.VIII MĀRĪTE BLICSONE, Rīgas

Īpašais sveiciens

AIRAI JERIKAI UN ANTAI DIMANTEI

Labs vārds pie laba darba vada,
Labs vārds ir visam skaistam rada.
Un cilvēks tas, kas labu dara,
Ir saules stars no Dieva gaŗa.

No sirds sveicam 55 gadu jubilejā abas diviņumāsas. Saulainu taku tālāk, dzīvesprieku, veselību, daudz draugu un smaidu jums apkārt!

Klasesbiedri (1972)

Īpašais sveiciens

JANĪNAI LUKINAI

Kur ir tie svāri, kas visam der,
Kas mīlu, laimi un bēdas sver?
Nav tādu svaru, bet sajūst var
To draudzības staru, kas sirdis mums skar.
Mūsu Janīnai sūtām vissiltākos sveicienus 60 gadu jubilejā un vēlam — visu, visu, visu...

Marta, Inta, Māra, Feodose

† Līdzjūtība

Paldies par grūtumu,
Ko spēji pacietīgi nest.
Paldies par gājumu,
Kur citiem spārnus plest.

F.Bārda

Izsakām līdzjūtību Ligītai Liepiņai un viņas piederīgajiem, patēvu pa skuju taku pavadot.

Kuldīga biedrības valde un biedri

Uzmanību — darbs!

Ja tu zini zīmju valodu, esi apguvis datorprasmi, vari sarunāties pa telefonu, proti izteikt savas domas, uzklaut citus un to arī uzrakstīt — piedāvājam darbu «Kopsoli» redakcijā. Izdevīgi nosacījumi! Atnāc, aprunāsimies! Varbūt tas būs sākums interesantam, radošam posmam tavā dzīves ceļā.

Kļūdas labojums

«KS» 12./13. nr. īpašais sveiciens tika sūtīts FEODOSEI Lepešai. Atvainojamies — it īpaši vārda īpašniecei!

Galvenā redaktore ILZE KOPMANE Datormāks: GUNTA BIRNĪTE

Bagātība? Tas ir prieks —
Nevienam neesi tu parādnieks.
«KS»

Nākamais numurs 18. augustā.